Michaela Hráská

Překladové koreláty substantivních frází s determinátorem *no* a s determinátory po *not*: *not a*, *not (zero)*, *not any*
Translation equivalents of English noun phrases with the determiner *no* and determiners preceded by *not*: *not a*, *not (zero)*, *not any*

Oponentský posudek bakalářské práce

Bakalářská práce Michaely Hráské se věnuje problematice anglického záporu vyjádřeného determinátorem *no* a *not*, po kterém následuje nominální fráze s determinátory *a*, *any* nebo nulovým členem. Rozdíly v užití těchto způsobů vyjádření záporu zkoumá z kontrastivního hlediska – všímá si českých překladových ekvivalentů obou struktur v románu J. Irvinga Rok vdovou. Nejde přitom zdaleka jen o popis repertoáru českých překladových korelátů. České ekvivalenty umožňují autorce vymezit přesně významy obou anglických konstrukcí. Poukazuje tak např. na souvislost mezi volbou záporu *not a* a převládajícím klasifikujícím typem sponové predikace. Ukazuje také, že k volbě *no* vedou často „vnitřní" (sémantické) důvody: *no* má funkci intenzifikátoru, uplatňuje se v kvalifikujících predikacích.

Při podrobném a precizním popisu obou anglických záporných struktur se autorka opírá o znalost relevantní sekundární literatury od J. Vachka (1947) nebo I. Poldaufa (1947) až po současné práce – L. Dušková (1999 a 2006), D. Biber a kol.(2000). Doklady obou typů záporu jsou klasifikovány na základě českých překladových ekvivalentů. Těmito ekvivalenty jsou nejčastěji záporné slovesné tvary – buď užité samostatně nebo v kombinaci s kvantifikátory nebo negátory (*žádný*, *ani jediný*, *vůbec* aj.). Vedle nich se objevují eliptické věty, věty s opačnou polaritou, případy dvojího záporu v češtině nebo ekvivalenty anglického záporu členského.

Při popisu anglických vět si autorka systematicky všímá přísudkového slovesa – může tak potvrdit výraznou převahu konstrukcí s determinátorem *no* v existenciálních větách, zatímco konstrukcím s *not* se dává přednost ve sponových větách se slovesem *be*. Komentováno i zastoupení obou struktur v narativní a dialogické části knihy. Tato data je ale, podle mého názoru, třeba hodnotit opatrně, protože rozsah narativních a dialogických částí není v románu zřejmě stejný a dialogické části nelze bez výhrad pokládat za ekvivalentní mluvenému jazyku.

Poznámky k jednotlivostem

K příkladům na str. 20-22: jaká byla kriteria pro stanovení hranice mezi „close" a „free translations"? Proč jsou příklady 14 (36) *...there was no knowing if ... - nedalo se poznat, jestli ...*, nebo 16 (38) *...the bedroom door, which had no lock ... - dveře, které se nedaly zamykat* řazeny ke „close translations"?

Byly v práci zvažovány také příklady s redukovaným záporem (*n't*) (např. *'Mommy isn't a died person.'*)?

V souvislosti s intenzifikační (fokalizační) funkcí záporu možná stojí za zmínku koncové postavení záporného slovesného tvaru v češtině (např. 53, 57, 61, 104, 107, 111).

Zdá se, že v př. 9 (87) *She hadn't thought about Hannah either – not a single thought. – A nepomyslela ani na Hanu, ani jednou si nevzpomněla.*, str. 40, popis na str. 41, není *ani* fakultativní. Vypustit by zřejmě bylo možné druhý kvantifikátor *jednou*.

Příklad 1 (71), str. 41-2, *Ted Cole deserved to die this way, but not an innocent gardener* je hodnocen jako „clear case of ellipsis"; jaká je podkladová, neeliptická struktura?

Není zcela jasné, proč jsou sponové věty v kap. 4.2.5 chápány jako věty s členským záporem.

Kam jsou v tabulce na str. 46 zařazeny eliptické věty s *not* z kapitoly 4.2.4?

Závěr

Předložená bakalářská práce je pozoruhodná svým podrobným a přesným popisem zkoumaných struktur v angličtině i češtině. Na jeho základě formuluje autorka v závěru práce jasné závěry týkající se faktorů, které vedou k preferenci jedné nebo druhé struktury. Práce Michaely Hráské splňuje požadavky kladené na bakalářské práce; doporučuji ji proto k obhajobě a předběžně hodnotím jako výbornou.

V Praze 15.6.2010

Markéta Malá, PhD